

Česká republika

Česká školní inspekce

Středočeský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Mladá Boleslav, Václavkova 1040

Václavkova 1040, 293 01 Mladá Boleslav

Identifikátor školy: 600 049 302

Termín konání inspekce: 11. – 16. červen 2003

Čj.:	036 116/03-2031
Signatura:	oc4cw104

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Mladá Boleslav, Václavkova 1040 je jednou z největších mladoboleslavských základních škol. Jedná se o pavilónovou školu ležící v rozlehlém areálu sídliště, v těsné blízkosti další základní školy. V jejím nejbližším okolí je řada sportovišť, sloužících oběma školám i veřejnosti. Součástí školy jsou školní družina a plavecká škola, které však nebyly předmětem inspekce. Škola byla zařazena do sítě škol, předškolních a školských zařízení na základě Rozhodnutí ŠÚ Mladá Boleslav č. j. 148/00 ze dne 4. srpna 2000. Vzdělávání a výchovu zajišťovalo v době konání inspekce 47 pedagogických pracovníků, 4 vychovatelky a 9 provozních zaměstnanců. Školu navštěvovalo 691 žáků zařazených do 28 tříd. Stávající ředitel byl do funkce jmenován 1. února 2003.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a uvedenému okruhu předmětů
- materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a uvedenému okruhu předmětů
- průběhu a výsledků vzdělávání v předmětech a skupinách předmětů český jazyk, matematika, cizí jazyky, fyzika, přírodopis, přírodověda a prvouka

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Českému jazyku vyučuje ve třídách druhého stupně pět učitelek. Všechny splňují požadavky stanovené vyhláškou č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců (dále pouze vyhláška).

Všechny učitelky vyučující *matematiku* na prvním stupni splňují požadavky dané vyhláškou. Na druhém stupni vyučují matematiku čtyři učitelky. Jedna splňuje uvedené podmínky jen částečně.

Výuku *cizích jazyků* zajišťuje celkem devět vyučujících. Požadavky vyhlášky zcela splňují tři učitelky, částečně pět a vyhlášce nevyhovuje jedna vyučující anglického jazyka. Úroveň její výuky nebyla touto skutečností významně poznamenána.

Fyziku vyučují čtyři učitelky. Dvě splňují předepsané podmínky odborné a pedagogické způsobilosti zcela, jedna jen částečně, zbývající vystudovala vysokou školu v neučitelském

oboru. Právě tato nekvalifikovaná učitelka vyučuje téměř polovinu ze všech hodin fyziky (11 ze 24,5 hodinové týdenní dotace). Přestože má již pětiletou praxi ve výuce v základní škole, byla úroveň kvality výuky negativně poznamenána absencí odborného a pedagogického vzdělání.

Všech osm vyučujících *prvouky a šest přírodovědy* na 1. stupni školy je odborně a pedagogicky způsobilých k výuce jmenovaných předmětů. V deseti třídách ze třinácti na 2. stupni vyučuje *přírodopis* učitelka s požadovanou kvalifikací. Dva učitelé bez odborné způsobilosti zajišťují výuku předmětu v jedné šesté a dvou sedmých třídách.

V roce 1995 vznikl školní projekt pod názvem *Škola malých sportů*, jehož základem byly učební dokumenty vzdělávacího programu *Základní škola*. V tomto projektu byly deklarovány programové a výchovně vzdělávací cíle školy, pro které se v té době podařilo získat většinu pedagogických pracovníků. Po analýze stavu v roce 2000 došlo k významnému rozhodnutí ředitele změnit *vzdělávací program školy* a využívat učební dokumenty *Národní školy*. Tato změna byla schválena pedagogickou radou a odstartována zahájením výuky podle zmíněného programu v prvním a šestém ročníku ve školním roce 2001/2002. Přesto se v současnosti ukazuje, že se pro změnu nepodařilo získat všechny učitele druhého stupně a změna v šestém ročníku přinesla některé obsahové a metodické problémy.

Při přechodu na tento vzdělávací program měly velkou roli sehrát metodické orgány školy a další vzdělávání učitelů k novému programu. Vedení školy zajistilo kontakty s některými autory a se školami, které mají s programem delší zkušenost. Uspořádalo pobytovou vzdělávací akci s návštěvou jedné základní školy, která program úspěšně realizuje. Všechny metodické orgány druhého stupně věnovaly změnám jedno ze svých jednání. Ze zápisů o průběhu a ze závěrů je zřejmé, že byly řešeny spíše formální záležitosti. Pozornost nebyla věnována změnám v organizaci, formách a metodách práce a možnostem diferenciaci podle individuálních potřeb žáků.

Ve škole je vytvořen systém *vedení začínajících učitelů* tzv. uvádějícími učiteli, který v současné době – vzhledem k aktuálnímu složení sboru - není využíván. Chybí trvalá péče o pracovníky, kteří učí některé předměty neodborně. Jejich pracovní úspěšnost a rozvoj jsou závislé pouze na jejich ochotě se poučit a dobré vůli kolegů s příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilostí pomáhat.

Škola vytváří celkem dobré podmínky pro *další vzdělávání pedagogických pracovníků* (dále jen DVPP). Je zpracováván roční plán této činnosti. Navazuje na potřeby školy a její program. Záměrem školy je vzdělávat příslušné pracovníky v oblastech výchovného poradenství a prevence sociálně patologických jevů a v obecně pedagogické a didaktické problematice se zvýšeným zřetelem k programu *Národní škola*. Realizováno bylo letos celkem 36 vzdělávacích akcí, kterých se zúčastnilo 67 pedagogických pracovníků školy.

Kontrola naplňování vzdělávacích cílů školy se uskutečňuje prostřednictvím hospitací a dalším průběžným sledováním výsledků výuky. V loňském školním roce byla *hospitační činnost* věnována zejména výuce tělesné výchovy a sportovním soutěžím. Přestože se začala realizovat významná změna, kontrolní činnost vedení byla zaměřena převážně ekonomickým směrem. Loni bylo uskutečněno poměrně málo hospitací. Např. v 16 třídách prvního stupně bylo hospitováno pouze čtrnáctkrát a čtyři třídy nebyly za celý rok navštíveny žádným členem vedení. Neuskutečnily se také žádné následné hospitace. Na druhém stupni byla četnost hospitací na jednu třídu vyšší, ale týkaly se pouze některých vyučujících. Zajímavou zpětnou vazbu vedení školy, pedagogickému sboru a žákům poskytuje měsíční vyhodnocování celoroční mezitřídní i žakovské soutěže, jejímž cílem je posilovat zejména oblast osobnostně-sociální výchovy a motivovat žáky k lepším výkonům a slušnému chování. Uspokojení škole přinášejí dobré výsledky v přijímání žáků do prestižních středních škol a v některých soutěžích,

kterých se žáci zúčastnili. Další průběžná kontrola se týkala dokumentace, která dokladuje průběh a výsledky vzdělávání a žákovské výchovy. Tyto kontrolní úkoly byly součástí každého měsíčního plánu, výsledky byly vyhodnocovány a vedení sledovalo účinnost nápravných opatření.

Výsledky kontrolní činnosti se odrážejí v *hodnocení práce pedagogických pracovníků*. Vnitřní platový předpis obsahuje obecná kritéria pro stanovení výše osobního příplatku a mimořádné finanční odměny, která souvisejí s naplňováním výchovně vzdělávacích cílů školy. V praxi jsou tato kritéria důsledně využívána. Podle připraveného manuálu, který obsahuje konkrétní činnosti nad rámec základních povinností, zpracovávají i učitelé vlastní sebehodnocení, které pak vedení školy doplňuje a podle svých zjištění přehodnocuje. Tento způsob hodnocení práce je pro učitele transparentní a motivující.

Organizace školy se řídí souborem vnitřních organizačních směrnic, které obsahují organizační řád a schéma, pracovní řád, vnitřní platový předpis, interní úpravu organizace školního roku, směrnice pro oběh dokladů, pro ostrahu majetku, k archivaci a další pokyny ředitele školy. Organizační struktura bezproblémově funguje. Kompetence vymezené jednotlivým pracovníkům jsou zpracovány promyšleně a účelně. Školní řád je neúplný, protože neobsahuje vymezení povinností, které v souvislosti s výukou a dohledem a dozorem nad žáky mají pracovníci školy. Tyto povinnosti jsou pouze součástí interní úpravy pracovního řádu, ke které žáci ani rodiče nemají přístup.

Ve formální organizační struktuře chybí jasné vymezení fungujících poradních orgánů (pedagogická rada, nově zřízená žákovská samospráva). Právě tyto orgány tvoří páteř vnitřního informačního systému, který je doplňován dalšími možnostmi. Učitelé jsou průběžně seznamováni s novinkami a pokyny prostřednictvím nástěnek v malé sborovně, některé dostávají do osobních schránek písemně. Třídní výkazy a katalogové listy žáků jsou vedeny pečlivě. Jasně zachycují průběh školní docházky jednotlivých žáků.

O prospěchu a chování žáků jsou zákonní zástupci *informováni* na pravidelných třídních schůzkách, písemně, prostřednictvím notýsků a žákovských knížek, telefonicky. Poslední výroční zpráva o činnosti školy obsahově odpovídá příslušnému předpisu. Úvodní část této zprávy má analytický charakter a může sloužit jako podklad pro další plánování. Pro rodičovskou veřejnost má dobrou vypovídací hodnotu. Veškeré informace o škole a řediteli, na které mají rodiče právo, jsou uvedeny ve veřejně přístupné vstupní hale. Ve fázi příprav je internetová stránka školy. Rada školy či jiné sdružení rodičů ve škole zřízeny nejsou.

Personální podmínky vzdělávání a výchovy byly průměrné.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Výuka *českého jazyka* probíhala v kmenových učebnách; odborné pracovníky ani tematicky zaměřené učebny nejsou zřízeny. Směrem k výuce předmětu je podnětná jedna učebna, estetická úroveň ostatních je rozdílná, závisí zejména na invenci třídního učitele. Audiovizuální technika je vyučujícím dostupná, při kontrolních hospitacích byla využita v jedné hodině. V kabinetě českého jazyka a v kabinetech učitelek jsou audio a videokazety, knižní publikace,

jazykové příručky, slovníky, nástěnné tabule apod. Vybavení učebnicemi je standardní, s učebnicemi žáci ve sledovaných hodinách pracovali.

Ve škole není také zřízena odborná pracovna *matematiky*. Výzdoba tzv. kmenových tříd druhého stupně neměla k výuce matematiky, s jednou výjimkou, žádný vztah. Naproti tomu prostředí tříd prvního stupně výuku pozitivně ovlivňuje. Kromě ucelených řad učebnic, sbírek, matematických tabulek, pracovních listů, pomůcek vyrobených vyučujícími a omezeného počtu geometrických těles nebylo zaznamenáno využití dalších, zejména audiovizuálních pomůcek a počítačů.

Pro výuku *cizích jazyků* má škola jednu specializovanou učebnu, která svým vybavením didaktickou technikou a celkovou výzdobou vhodně žáky motivuje k výuce. Ostatní hodiny probíhají v kmenových třídách, motivačně nepodnětných. Vybrané učebnicové řady obou jazyků jsou vhodně zvolené vzhledem k úrovni žáků. Z didaktických pomůcek bylo zaznamenáno použití magnetofonu a videa a dále zeměpisné mapy.

Pro výuku *fyziky* je vybudována odborná pracovna. Vybavení má běžnou úroveň: velký demonstrační stůl, trojmístné žákovské lavice bez rozvodů, některé komerčně vyráběné nástěnné materiály k výuce předmětu. Úprava prostředí pracovny není z didaktického hlediska příliš podnětná. Ve třídě jsou trvale umístěny video a zpětný projektor. V sousedství pracovny je průměrně vybavený kabinet. V dostatečném množství jsou v něm zastoupeny pomůcky pro výuku mechaniky a optiky; pro výuku astronomie, jaderné fyziky a akustiky větší část pomůcek chybí. Vytvořený rozvrh hodin neumožňuje, aby většina vyučovaných hodin probíhala v této odborné pracovně. Zároveň je tento rozvrh omezujícím faktorem pro využívání dostupných učebních pomůcek (v rozvrhu se překrývají třídy stejného ročníku a pomůcky nestačí, problematické je i přenášení pomůcek na větší vzdálenosti ve škole). Žáci mají ve všech ročnících k dispozici schválené učebnice od jednoho autorského kolektivu a další základní informační materiál – fyzikální tabulky. Při výpočtech využívají vlastní elektronické kalkulátory. Při sledované výuce byl v některých hodinách využíván zpětný projektor, jiná didaktická technika včetně informační či výpočetní využita nebyla. Žáci pracovali frontálně s dostupnými učebními pomůckami. Využívané pomůcky byly funkční a svědčily o dobré správě kabinetu.

Předměty *prvouka a přírodověda* jsou vyučovány v prostorově vyhovujících kmenových učebnách jednotlivých tříd, opatřených vesměs zastaralým a opotřebovaným školním nábytkem. Audiovizuální technika je částečně zastoupena ve většině z nich. Běžné tradiční didaktické pomůcky doplňují vyučující o některé pomůcky vlastní výroby. Encyklopedická literatura je k dispozici v omezeném množství.

Výuka *přírodopisu* v 6. – 9. ročníku probíhá většinou v odborné pracovně s velmi dobrým technickým zázemím (mj. kamerové snímání pozorovaných exponátů a jeho projekce prostřednictvím dvou TV) a s bezprostředně navazujícím kabinetem se sbírkami, soubory nástěnných obrazů i trojrozměrnými pomůckami, videotékou i knihovničkou s přírodovědnými publikacemi. Ve výbavě jsou dále zpětný projektor a promítací přístroj. Sada třinácti mikroskopů neumožňuje individuální práci s touto pomůckou. Žáci některých tříd absolvují hodiny přírodopisu v málo podnětných kmenových učebnách, přestože v týdenním rozvrhu odborné pracovny je celkem jedenáct volných „okének“ (počítáno pouze v prvních šesti vyučovacích hodinách). I na 2. stupni upřednostňují učitelé ucelenou řadu učebnic; přechodný nedostatek v jejich počtu (žáci 6. ročníku je mají k dispozici pouze při výuce ve škole) již byl řešen doobjednáním potřebného množství.

Materiálně-technické podmínky výchovy a vzdělávání byly průměrné.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY V PŘEDMĚTECH ČESKÝ JAZYK, MATEMATIKA, CIZÍ JAZYKY A FYZIKA, VE SKUPINĚ PŘEDMĚTŮ PRVOUKA, PŘÍRODOVĚDA A PŘÍRODOPIS

Realizace vzdělávacích programů

Škola deklaruje v 1. a 2. a 6. a 7. ročníku práci podle vzdělávacího programu *Národní škola* (schváleno MŠMT, č. j. 15 724/97 – 20, ve znění úpravy č. j. 16 844/2001-22), v ostatních ročnících podle programu *Základní škola* (MŠMT, č. j. 16 847/96-2, ve znění úprav a doplňků č. j. 25 018/98-22). Ve třídách I.B, II. B, III. B, IV. B, V. B, VI. B, VII. B, VIII. B a IX. B je základní vzdělávací program upraven podle interního školního projektu tak, že rozšiřuje povinnou výuku o další hodiny tělesné výchovy v povoleném rozsahu. ***Realizované učební plány jednotlivých tříd jsou v souladu s předepsanými učebními plány užívaných vzdělávacích programů.***

Odchylka od plnění učebních osnov byla zjištěna ve 4. a 5. ročníku. Do výuky přírodovědy a vlastivědy nebyly zařazeny předepsané hodiny kurzu *Výchova ke zdraví*. Učební osnovy ostatních inspekcí sledovaných předmětů jsou plněny. ***Způsob kontroly plnění učebních osnov je neúčinný.*** Účinnost kontroly snižuje nízká frekvence hospitační činnosti ředitele školy i obou jeho zástupců.

Zápisy v třídních knihách jsou převážně průkazné. Drobné nedostatky byly shledány v nepřesnostech a nekonkrétnosti některých zápisů. V některých žákovských knížkách žáků se občas objevují zápisy (např. *písemná práce, zkoušen* atd.), které rodiče neinformují zřetelně o tom, co bylo předmětem klasifikace a hodnocení.

Povinná i další dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání:

Účinnost kontroly snižuje nízká frekvence hospitační činnosti ředitele školy i obou jeho zástupců.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce

Předmětu vyučuje na druhém stupni pět učitelek, u kterých bylo hospitováno ve dvanácti vyučovacích hodinách. Všechny vyučující splňují kvalifikační podmínky stanovené vyhláškou č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců, což příznivě ovlivnilo kvalitu jejich výuky.

Vstupní motivace byla efektivní zejména v hodinách literární výchovy, v hodinách s jazykovým učivem byl oznámen program, případně vzdělávací cíl. Průběžná motivace spočívala zejména v udělení pochvaly. Hodnocení známkami nebylo časté, přestože inspekce proběhla v samém závěru školního roku. Četnost a struktura klasifikace uváděné v žákovských knížkách odpovídají potřebám předmětu.

Aktuální příprava vyučujících zahrnovala obsahovou i metodickou složku. Cíl výuky korespondoval s učebními osnovami. Výuka je plánována prostřednictvím tematických plánů, které jsou stejně rámcové jako učební osnovy a podrobnější informace o obsahu a rozsahu učiva neobsahují.

Dotace vyučovacích hodin v rozvrhu je v souladu s učebním plánem realizovaných programů, nedodržování učebních osnov nebylo zjištěno.

Průběh vzdělávání se v jednotlivých složkách předmětu lišil. Ve vyučování literatury a slohu převažovalo činnostní učení, metody a formy výuky zahrnovaly vedle výkladu i řízený rozhovor, individuální a skupinovou práci, její prezentaci a hodnocení. Žáci měli prostor pro interpretaci literárních ukázek a také je aktivně využívali. Jejich komunikace byla sice většinou živelná, ale správně reagovala na řešený problém. Při hodnocení literární výchovy a slohu výrazně převažují pozitiva. V hodinách s jazykovým učivem naopak převažovalo tradiční pojetí s verbálním výkladem a stereotypním frontálním procvičováním bez ohledu na rozdílnou úroveň znalostí žáků. Většině žáků chyběla motivace, někteří byli nepozorní a opakovali předchozí chyby. Psaná podoba jazyka byla hodnocena velmi často prostřednictvím pravopisných cvičení a rozsáhlých diktátů, mluvené projevy nebyly po formální stránce hodnoceny v žádné navštívené hodině. Práce s dětmi s vývojovými poruchami učení a individuální přístup k nim byly zřetelné ve většině hodin. V metodické struktuře některých hodin byl věnován nedostatečný časový prostor pro závěrečné shrnutí učiva.

Interakce učitel-žák měla velmi dobrou úroveň, nejlepší v těch hodinách, v nichž byl poskytnut žákům prostor k vlastnímu projevu. Atmosféra při vyučování byla přátelská, osobnost dítěte byla respektována. Komunikativní úroveň učitelek byla velmi dobrá.

Psychohygienické zásady byly dodržovány – vzhledem k vysokým teplotám vzduchu byla mimořádná pozornost věnována větrání učeben a jejich zastínění žaluziemi. Žáci mají volný pitný režim. Důslednější kontrola správného držení těla dětí při psaní chyběla.

Výuka probíhala v kmenových učebnách, využity byly především tradiční didaktické pomůcky jako křída, tabule, učebnice, knižní publikace, větné grafy apod. Audiovizuální technika je vyučujícím dostupná, při kontrolních hospitacích byla využita v jedné hodině. Estetická úroveň učeben je průměrná, snižují ji zejména popsané lavice, neupravené nástěnky, poškozené skříňky a s přibývajícím hodinami i odpadky kolem koše a pod lavicemi.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledovaných hodinách českého jazyka byly celkově průměrné.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v cizích jazycích

Ve škole jsou vyučovány anglický a německý jazyk. Hospitováno bylo celkem v 15 hodinách, 7 anglického a 8 německého jazyka. Jeden vyučující byl v době konání inspekce v pracovní neschopnosti. Personální zajištění výuky je průměrné, materiální podpora vykazuje nedostatky.

Oblast motivace a hodnocení patřila k nejslabším místům výuky cizích jazyků. Většina hodin postrádala úvodní motivaci, chyběla aktualizace učiva, zajímavé podněty pro žáky. Výuka postrádala průběžné a systematické hodnocení provedených úkolů. Zkoušení nebylo zaznamenáno v žádné z hodin, ocenění známkou jako motivační povzbuzení použili vyučující v jedné hodině angličtiny a dvou němčiny. Pochvala se objevila ve dvou hodinách němčiny. Prakticky všechny hodiny výuky cizích jazyků postrádaly závěrečné shrnutí probraného učiva a zhodnocení průběhu a výsledků hodiny.

Oproti výše uvedenému patřila oblast vzájemných vztahů učitel – žák v hospitovaných hodinách k tomu nejlepšímu, co bylo hodnoceno. Výuka a ovzduší byly příjemné a přátelské, vztahy učitelek a žáků otevřené, žáci se v případě nejasností nebáli vyučujících zeptat. Zvláště hodiny cizích jazyků na prvním stupni vynikaly velkou přirozeností a hravostí.

Vyučování cizím jazykům probíhalo v souladu s učebními dokumenty. Použité učebnicové řady zajišťují návaznost a snadnou zastupitelnost. Předložené časově tematické plány vycházely z používaných učebnic, některé postrádaly konkrétní časové určení a hodinovou dotaci.

Plánování a příprava hodin vykazovaly nedostatky. Zvláště dvě hodiny němčiny postrádaly systém a řád, žákům nebylo jasné, co po nich vyučující chce. V ostatních hodinách se učitelky okamžitě daly do opakování nebo procvičování posledně probrané mluvnice. Některé hodiny působily zdlouhavě a neefektivně také díky tomu, že se vyučující věnovali celou hodinu pouze jednomu mluvnickému jevu bez jakékoli obměny. Většina hodin byla ukončena zvoněním.

Oblast organizace, forem a metod práce se nejvíce u jednotlivých vyučujících lišila. Přesto zde lze najít některé společné prvky. Skupinová práce nebo práce ve dvojicích se objevila celkem v sedmi hodinách, avšak pouze v jedné z nich došlo na diferenciaci zadaných úkolů. Ve snaze o tempo vyučující často odvedli maximum práce za žáky. Vědomá práce s chybou se objevila jen v jedné hodině němčiny. Poslech nahraného textu využili vyučující celkem čtyřikrát, ale pouze jednou mu předcházelo zadání konkrétního poslechového úkolu. Společným nedostatkem naprosté většiny hospitovaných hodin byla jejich malá názornost. Ta souvisí i s minimálním užitím didaktických pomůcek, kdy pouze ve čtyřech hodinách byl zaznamenán magnetofon a v jedné video. Počítačové programy, zpětný projektor, slovníky a další pomůcky, které škola vlastní, použity nebyly. Do dvou hodin němčiny vyučující vhodně zařadila mapu, avšak žáky nevedla k jejímu smysluplnému použití. Oblast organizace, forem a metod práce má ve výuce cizích jazyků řadu rezerv.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledovaných hodinách cizích jazyků byly celkově průměrné.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice

Hospitace byly provedeny v 15 hodinách. Průběh vyučování svědčil o pečlivé přípravě vyučujících. Časově-tematické plány jsou zpracovány. Stanovené cíle výuky odpovídají učebním osnovám.

Z výše uvedených zjištění vyplývá, že personální zajištění výuky je velmi dobré, její materiální podpora je průměrná.

Ke společným pozitivním zjištěním v oblasti psychohygienických podmínek učení patřily jasné, přiměřené a srozumitelné organizační pokyny vyučujících, dostatek času na pochopení a procvičení učiva, práce s chybami žáků jako se zcela přirozenými prvky procesu učení, podpora zdravého sebevědomí žáků pozitivním slovním hodnocením, trpělivá individuální pomoc těm žákům, kteří ji potřebovali. Výuka matematiky probíhá většinou během prvních tří vyučovacích hodin. Rozdíly mezi vyučujícími a dílčí negativa byly konstatovány například v důsledném a všestranném využívání zadaných příkladů k rozvoji samostatného uvažování a tvořivosti žáků, ve střídání různých způsobů procvičování učební látky, v zařazování relaxačních prvků do vyučovacího procesu, v podpoře výuky názornými pomůckami, ve vyhledávání souvislostí látky matematiky s dalšími předměty, v logickém řazení učiva, v poskytování okamžité zpětné vazby po skončené práci žáků, a zejména v diferenciaci nároků na žáky dle jejich individuálních potřeb a možností ve všech fázích výuky.

Cíl většiny hodin spočíval v opakování a procvičování učiva. Ve dvou hodinách byl proveden výklad nové látky. V jedné hodině použila vyučující velmi dobře metodu pozorování a samostatného tvoření závěrů. Z ostatních vyučovacích metod převládala různě efektivní práce učitelky s celou třídou. Od řízeného rozhovoru, přes procvičování učiva které byla zadáno jak celé třídě tak i jednomu žáku u tabule až po zcela samostatnou práci všech žáků. Ke skupinové práci neměli žáci příležitost v žádné ze sledovaných hodin. K dílčím nedostatkům zjištěným v některých hodinách patřila malá četnost žáků střídajících se u tabule, stereotypní

způsob procvičování učiva a práce učitelky i v těch případech, kdy bylo možno zaměstnat žáky.

Absence jakékoli motivace patřila ke společným nedostatkům úvodní části všech hospitovaných hodin. Učitelky pouze oznámily téma či program hodiny. Převažujícími činiteli průběžné motivace a hodnocení potom byly časté slovní pochvaly, zřetelná souvislost probírané látky s denní praxí žáků, promyšlené využívání přirozené zvědavosti a soutěživosti žáků (zejména na prvním stupni) a různé formy odměňování jejich aktivity, možnost volby příkladů. Hodnocení žáků klasifikací proběhlo ve dvou hodinách. Závěrečným shrnutím učiva a stručným hodnocením končily pouze čtyři navštívené hodiny.

Vzájemné vztahy mezi žáky a vyučujícími jsou založeny na důvěře a respektování pravidel školního řádu. Z chování žáků ve třídách i o přestávkách byla patrná dobrá výchovná práce školy. Vyučující dbají i na dodržování základních pravidel společenského chování mezi žáky navzájem a jdou jim v tomto směru příkladem. Většina žáků měla k výuce pozitivní vztah. Nedostávalo se jim však více příležitostí k soustavnému rozvoji základních sociálních a komunikativních dovedností. Učitelky se spokojily s tím, že žáci odpovídají nezřetelně a většinou jedním slovem, málo pozornosti věnovaly, v návaznosti na charakter učiva a věk žáků, diskusi alternativních řešení daného úkolu, zdůvodňování procvičovaných jevů či důslednému vedení žáků ke komentování práce u tabule. Verbální projev učitelek byl velmi dobrý jak po jazykové, tak i odborné stránce.

Kromě interních matematických soutěží organizovaných vyučujícími v jednotlivých třídách, se žáci školy zúčastňují matematických soutěží organizovaných MŠMT. Nejvíce žáků se letos zúčastnilo Pythagoriády pro 6. a 7. třídy a mnozí z nich dosáhli předního umístění v rámci okresního kola. Dobře si také vedli ti žáci, kteří se účastnili korespondenční matematické soutěže pro 6. - 8. ročníky.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy byly ve sledovaných hodinách matematiky celkově spíše nadprůměrné.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve fyzice

Výuka fyziky byla sledována u všech čtyř učitelek a ve všech ročnících, ve kterých se předmět vyučuje. Zkušenost úplně či částečně kvalifikovaných učitelek s delší pedagogickou praxí byla ve výuce patrná a projevila se pozitivně v přípravě i při vlastním průběhu sledované výuky. Při nekvalifikované výuce byla naopak úroveň sledovaných jevů poměrně často hodnocena stupněm *pouze vyhovující*.

Týdenní počty hodin fyziky odpovídají učebnímu plánu realizovaných vzdělávacích programů. Žáci nenavštěvují žádné volitelné či nepovinné předměty, které by učivo tohoto předmětu rozšiřovaly. Zpracované časově-tematické plány zahrnují veškeré učivo osnov. Jejich účelnost je sporná, nejčastěji jsou pouhým opisem názvů tematických celků s plánovaným počtem hodin. Příprava na sledované vyučovací hodiny byla pečlivá, u některých učitelek pojatá uceleně – obsah, materiály i metody práce - někdy se však omezovala pouze na obsah.

Sledované hodiny probíhaly buď v odborné pracovně fyziky či chemie nebo v kmenových třídách. Pouze v menším počtu zhlédnutých hodin byla výuka vhodně motivována a využívané metody práce podněcovaly aktivitu žáků v jednotlivých třídách velmi rozdílně.

Obsah výuky byl nejčastěji opakováním dříve probraných témat, jen ve dvou třídách bylo opakování doplněno výkladem. V šestém ročníku bylo probírané učivo na hranici rozsahu učebních osnov. Vzdělávací program, který předepisuje spíše motivační experimentální činnosti a jen jednoduchou teorii, byl rozšiřován systematickým probíráním některých veličin, s jejich

jednotkami a měření. Tím se částečně ztratila specifická osnova fyziky nově zaváděného vzdělávacího programu a zájem autorů, vzbudit v šestém ročníku volbou obsahu a metod práce o tento předmět trvalý zájem. Výklad byl doplňován demonstrací probíraného jevu nebo experimentem prováděným žáky. V ostatních vyučovacích hodinách se výuka opírala o frontální opakování, při němž někdy žáci prováděli jednoduchá fyzikální měření či ověřování fyzikálních závislostí. V některých hodinách bylo opakování verbální, žáci, místo toho, aby např. měření prováděli, tuto činnost pouze ústně popisovali. Materiální podpora sledované výuky byla celkem dobrá, učitelky volily opakovací témata také podle vybavenosti kabinetu. Žáci proto měli k dispozici všechny potřebné pomůcky. V některých hodinách práce probíhala ve skupinách dvou až tří žáků. Skupiny byly vytvářeny náhodně, bez hlubšího didaktického záměru. Jen některé skupiny dokázaly dobře kooperovat. Pokud práce vyžadovala vyvození závěru, byli většinou i starší žáci málo samostatní, bezradní a formulace závěrů byly často neobratné.

V některých hodinách byli žáci pasivní, na pokyny či otázky učitelky nereagovali, většinou se však snažili vyhovět. Vzhledem k obtížným podmínkám pro výuku (panující vedra, závěr školního roku) se učitelkám práce se žáky relativně dařila. V hodinách převládalo pozitivní hodnocení aktivity a snahy. Jen ve dvou vyučovacích hodinách došlo na klasifikaci po zkoušení – prověřování se týkalo nejen teorie, ale i dovedností. Práce s pomůckami přinášela také potřebný pohyb žáků po třídě a přispívala k psychohygieně výuky. Tu naopak negativně ovlivňuje rozvrh hodin, který jen málo zohledňuje náročnost tohoto předmětu. Fyzika je v některých třídách při dvouhodinové týdenní dotaci vyučována ve dvou po sobě jdoucích dnech nebo v poslední týdenní vyučovací hodině.

Vzájemná komunikace mezi učitelkami a žáky byla bezproblémová. Pokud byly vytvořeny podmínky, probíhala při respektování dohodnutých pravidel chování ukázněně také komunikace mezi žáky navzájem.

V loňském ani v letošním školním roce se žáci školy nezúčastnili žádné předmětové soutěže.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledovaných hodinách fyziky byly průměrné.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině předmětů prvouka, přírodověda, přírodopis

Hospitováno bylo celkem v 15 hodinách těchto předmětů. Absence odbornosti vyučujícího se negativně promítla do kvality výuky ve dvou zhlédnutých hodinách na 2. stupni. Zápisy z jednání metodických orgánů, pohovory s některými vyučujícími i samotné tematické plány dokladují vzájemnou součinnost pedagogů při jejich tvorbě, resp. sjednocování. Zjištěné nedostatky u některých z nich (mj. absence časového rozvržení, rozpor v názvu tematického okruhu a skutečnou náplní jednotlivých kapitol, nezařazení povinného učiva) svědčí o formálním přístupu k tvorbě dokumentu, který tak neplní svou funkci. Zřetelné rozdíly byly registrovány v úrovni bezprostřední přípravy učitelů na vyučování, v promyšlenosti jednotlivých kroků a jejich posloupnosti, v přípravě i efektivitě využití učebních pomůcek.

Didaktická technika na 1. stupni, až na dvě výjimky (využití CD nosičů při relaxačních chvilkách), zařazena nebyla. Žáci pracovali výhradně s tradičními pomůckami – učebnicemi, pracovními listy, nástěnnými obrazy, atlasovými soubory, nakopírovanými materiály, ukázkami přírodnin či s přinesenými vzorky průmyslových výrobků. Aktivní práce s encyklopedickou literaturou byla zaznamenána v omezené míře a jen v některých hodinách. Většina vyučovacích jednotek na 2. stupni se opírala o častou projekci obrazového materiálu nebo živočišných a rostlinných exponátů. Názornost výuky podporovala učitelka přírodopisu mj. i využitím

videosekvencí, trojrozměrných pomůcek či přírodovědných publikací. Mezi negativní zjištění patří nevybavenost kmenové učebny k výuce přírodopisu, zcela neefektivní využití mikroskopů nebo absence živých přírodnin (právě kvetoucí krytosemenné rostliny).

Při výuce prvouky a přírodovědy zařazovala většina učitelek i opakovaně některé relaxační prvky – například písňe, činnosti na koberci, pohyb žáků po třídě nebo uvolňovací cviky. Zejména kmenové učebny nejnižších dvou ročníků a odborná učebna přírodopisu se vyznačovaly vyšší podnětností. V některých třídách chyběla stálá expozice nástěnných i jiných pomůcek. Negativní jevy se vyskytly v členění hodiny – celkem čtyřikrát se učitelky na 1. stupni ocitly v závěru hodiny v časové tísní. Nepříliš vhodným řešením se jeví zařazení předmětu s dvouhodinovou týdenní dotací v rozvrhu hodin do dvou po sobě následujících dnů. Charakteristickým rysem organizování výuky na 1. stupni byla zřetelná převaha činnostního vyučování se střídáním individuálních a skupinových forem práce. Aktivizace žáků pestrostí výuky, její variabilitou i provázaností jednotlivých kroků byla registrována ve většině hodin. Problémové otázky, mezipředmětové vazby či regionální podmínky využily učitelky v menším měřítku. Individuální péče byla zaznamenána ve dvou případech. Jenom v jedné hodině žáci aktivně participovali na zápisu nové látky. Ten občas obsahoval pojmy, které nebyly při výkladu zmíněny. Výhradně frontálně vedená výuka přírodopisu, s unifikovaným členěním, působila stereotypně. Menší důraz kladli vyučující na získávání či ověřování poznatků jejich vyhledáváním, porovnáváním nebo zjišťováním samotnými žáky. Závažnými organizačními nedostatky i zásadním pochybením stran věcné a odborné správnosti výuky se vyznačovala jedna hodina přírodopisu.

Za nástroj úvodního motivování žáků vyučující nejčastěji volili sdělení náplně práce s následným zopakováním předcházejícího učiva, resp. ústním či písemným ověřováním vědomostí. Průběžně se je snažili stimulovat okamžitými kontrolami správnosti vypracovaných úkolů, jejich vyhodnocením i adresnými pochvalami, méně často zařazením soutěživých a hravých prvků výuky. Klasifikace byla zkoušejícím žákům sdělena a zdůvodněna; četnost známek je dostatečná.

Bezproblémová komunikace i spolupráce na bázi učitel – žák, resp. žák – učitel v navštívených hodinách jednoznačně převládala. Trpělivost vyučujících, tolerantní přístup a vzájemné respektování vytvářely ve třídách příjemné pracovní klima. Učitelé využívali zkušeností žáků a vedli je, zejména na 1. stupni, k souvislému slovnímu projevu. Až na jedinou výjimku předávali žákům nutné informace stručně a výstižně. Kultivovaný projev vyučujících, práce s hlasem i nonverbální komunikace provázely většinu sledovaných hodin. Výraznější nedostatky v této oblasti byly registrovány ve dvou hodinách přírodopisu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledovaných hodinách skupiny předmětů prvouka, přírodověda a přírodopis byly celkově průměrné.

Výsledky vzdělávání a výchovy sledované školou

Zjišťování výsledků vzdělávání ve sledovaných předmětech probíhá tradičními metodami individuálního ústního nebo frontálního písemného zkoušení sloužícího vyučujícím ke klasifikaci.

Kromě běžných prověrek a písemných prací organizují předmětové komise podle pokynu ředitele školy různé interní srovnávací prověrky. Analýzy jsou prováděny.

Škola nemá vytvořen žádný vnější evaluační systém. V předcházejících letech, pokud škola měla finanční prostředky, byly využívány některé komerčně dodávané a mimo školu vyhodnocované testy. Tyto možnosti však v současné době škola nemá.

V průběhu inspekce bylo hospitováno celkem v 69 hodinách. Velmi dobře byl hodnocen průběh a výsledky vzdělávání v matematice. V českém jazyku, v cizích jazycích, ve fyzice, v prvouce, přírodovědě a přírodopisu bylo hodnocení průměrné.

Celkově byly průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledovaných hodinách výše uvedených předmětů průměrné.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol je v souladu se zřizovací listinou.
- V průběhu inspekce bylo ve škole provedeno dotazníkové šetření ve prospěch výzkumného úkolu „Stav výuky fyziky v základních a středních školách“, jehož řešiteli jsou Západočeská univerzita v Plzni, fyzikálně pedagogická sekce Jednoty českých matematiků a fyziků (dále JČMF) a Česká školní inspekce (dále ČŠI). Akce proběhla v souladu s projektem výzkumu. Zúčastnili se jí učitelé fyziky a žáci vybrané třídy. Veškerá dokumentace použitá při šetření žáků byla předána cestou ústředí ČŠI k souhrnnému zpracování pro globální hodnocení podmínek a průběhu vzdělávání. Učitelé, kteří se dobrovolně zapojili do výzkumu, dostali možnost odeslat záznamové listy přímo zástupci fyzikálně pedagogické sekce JČMF. Údaje související s výzkumným šetřením nebyly a nebudou použity k hodnocení školy, které se provádí v rámci inspekční činnosti.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Učební osnovy základní školy č. j. 16 847/96-2 ve znění úprav a doplňků č. j. 25 018/98-22
2. Učební osnovy národní školy č. j. 15 724/97-20 ve znění úprav č. j. 16 844/2001-22
3. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení (Školský úřad Mladá Boleslav, č. j. 148/00 ze dne 4. srpna 2000)
4. Jmenování do funkce ředitele č. j. 5316/2003/OŠKPvZ ze dne 20. února 2003
5. třídní knihy ze školních let 2001/2002 a 2002/2003
6. Rozvrh hodin platný ve šk. r. 2002/2003
7. podkladové inspekční materiály
8. třídní výkazy a katalogové listy
9. Organizační směrnice školy (ředitel, r. vydání 1994, poslední úprava srpen 2002)
10. interní úprava učebních plánů jednotlivých ročníků a rozvrhy hodin
11. záznamy z pedagogických rad
12. protokoly o konání komisionálních zkoušek

13. personální dokumentace učitelů sledovaných předmětů
14. Škola malých sportů – program školy (kolektiv pedagogů, listopad 1995)
15. měsíční plány činnosti školy v roce 2002/2003
16. podklady pro osobní hodnocení zaměstnanců
17. Záměry školy v oblasti DVPP/ 2002/03 (bez podpisu, srpen 2002)
18. přehled o uskutečněném DVPP v letošním školním roce
19. přehled kontrolní činnosti ve školním roce 2002/2003
20. Výroční zpráva o činnosti a hospodaření školy za školní rok 2001/2002 (ředitel, červenec 2002)
21. Inspekční zpráva (č. j. 035 124/98-2158, květen 1998)
22. zápisy o činnosti předmětových komisí sledovaných předmětů
23. časově-tematické plány sledovaných předmětů

ZÁVĚR

Průběh inspekce byl poznamenán faktem, že ředitel školy byl do funkce jmenován 1. února 2003. Za tak krátkou dobu měl čas seznámit se s chodem školy a jejími zaměstnanci a korigovat případné drobnosti v organizaci každodenních činností. Koncepční záležitosti a nutné hlubší změny stojí teprve před ním. Pro inspekci vytvořil velmi dobré podmínky.

Odborná a pedagogická způsobilost je zajištěna průměrně. Sbor má aktivní přístup k DVPP, kterého se vyučující nejen pasivně zúčastňují, ale jsou schopni ho zajistit a nabídnout i jiným školám. Nedostatky se objevily zejména v kontrolní oblasti, která vyžaduje větší systematickosti a důslednosti.

Prostředí školy a jednotlivých tříd vyžaduje zvýšenou pozornost ze strany žáků, sboru, vedení i zřizovatele. Vybavení školy pomůckami potřebuje doplnění a modernizaci. Využití stávající didaktické techniky je nárazové a nesystematické.

Ve výuce sledovaných předmětů převažoval frontální styl práce, často s malou efektivitou. Velké rezervy jsou v oblasti organizace, metod a forem práce a hlavně v malé názornosti výuky. Kladem byla příjemná atmosféra ve třídách a vztahy mezi učiteli a žáky. Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy byly hodnoceny v široké škále, což je mimo jiné i důsledkem malé účinnosti kontrolního systému.

Poslední inspekce proběhla ve škole v květnu 1998 – viz inspekční zpráva č. j. 035 124/99-2158. Od té doby škola stagnovala a prakticky ve všech sledovaných oblastech se o stupeň zhoršila.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Školní inspektoři Titul, jméno a příjmení

Razítko

Podpis

Vedoucí týmu	Mgr. Petr Drábek	P. Drábek v.r.
Členové týmu	Mgr. Zdena Fadrná	Z. Fadrná v.r.
	Mgr. Jaroslav Chrpa	J. Chrpa v.r.
	Ing. Jaroslav Kindl	J. Kindl v.r.
	Jaroslav Richter	J. Richter v.r.

Další zaměstnanci ČŠI

Marie Albrechtová, Alena Paulová

V Nymburku dne 3. července 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 16. 7. 2003

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Podpis

Titul, jméno a příjmení

Mgr. Milan Poslt

M. Poslt v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, Komenského 1254, 288 01 Nymburk do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný; příkladný.

Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohroží průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	6.8.2003	036 128/03-2031
Zřizovatel	4.8.2003	036 129/03-2031
Rada školy	-	-

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány